

16 maj 2011

PRESSMEDDELANDE

FINANSPOLITISKA RÅDETS RAPPORT 2011

Stora skattesänkningar och svagt utgiftstak kan hota överskottsmålet

De offentliga finanserna förbättras nu snabbt i konjunkturuppgången. Regeringens uppjustering av reformutrymmet är rimlig. Men det finns risk för att utrymmet överintecknas om både stora skattesänkningar och stora utgiftsökningar kommer till stånd.

Starka offentliga finanser trots krisen

Huvudskälet till att de offentliga finanserna inte försvagades mer i krisen var att sysselsättningen minskade förhållandevis lite. Det höll uppe skatteintäkterna. Samtidigt bidrog de tidigare förändringarna av arbetslöshets- och sjukförsäkringen till att hålla nere utgifterna.

Svagt utgiftstak kan hota överskottsmålet

Regeringen har aviserat stora skattesänkningar. Samtidigt har utgiftstaket bestämts så att *budgeteringsmarginalen* är mycket stor de närmaste åren. Utöver stora skattesänkningar kan även stora utgiftsökningar komma att genomföras. Det skapar en risk för en alltför expansiv finanspolitik i en kraftig konjunkturuppgång.

– Vi tar inte ställning till avvägningen mellan skattesänkningar och utgiftsökningar, säger rådets ordförande Lars Calmfors. Men om regeringen genomför de aviserade skattesänkningarna bör utgiftstaket revideras ner för att stödja överskottsmålet. Om taket inte sänks, bör stora skattesänkningar undvikas.

Regeringen bör förklara reformutrymmet bättre

Regeringens beräkningar av det s k *reformutrymmet* spelar en central roll för finanspolitiken. Utrymmet uppstår till stor del därför att de offentliga utgifterna, till skillnad från skatterna, inte automatiskt följer BNP. Därigenom tenderar tidigare reformer att urholkas. Regeringen bör förklara detta tydligare för att ge väljarna större möjligheter att väga nyttan av nya reformer mot finansieringen.

Förstärk ramverket för finansiell stabilitet

Ramverket för finansiell stabilitet behöver stärkas för att förhindra framtida finansiella kriser. Idag är ansvarsfördelningen mellan olika myndigheter diffus. Antingen bör *Riksbanken* få ett tydligare ansvar eller så bör en ny myndighet, ett *finansiellt stabilitetsråd*, inrättas.

Reformera arbetslöshetsförsäkringen

Den avgiftsdifferentiering som regeringen infört i arbetslöshetsförsäkringen ger ”mycket skrik för lite ull”. Om nuvarande frivilliga försäkring bibehålls, bör differentieringen avskaffas. Starka principiella skäl talar för en *obligatorisk* arbetslöshetsförsäkring.

Gör en total översyn av skattesystemet

Skattesystemet har alltmer avlägsnat sig från principerna bakom 1990/91 års skattereform. En del förändringar, t ex jobbskatteavdraget, har varit motiverade, andra inte. De samhällsekonomiska vinsterna av en avskaffad värnskatt är förmodligen större än av ytterligare jobbskatteavdrag men leder till större inkomstspredning.

Inför en enhetlig moms

De olika momssatser som idag gäller är inte motiverade av vare sig samhällsekonomiska effektivitetsskäl eller fördelningskäl. Argumenten är också svaga för lägre moms på restaurang- och cateringtjänster. Vi förordar i stället en enhetlig moms. Alltför många särlösningar gör skattesystemet samhällsekonomiskt ineffektivt och öppnar för lobbying från särintressen.

Utbildningsreformerna inte tillräckligt träffsäkra

Dåliga resultat i skolan är negativa för såväl tillväxt som arbetsmarknad. Regeringens reformer ligger i linje med forskningen, men åtgärderna är otillräckliga. Detta gäller t ex satsningarna på lärarna och förändringarna i gymnasieskolan.

Två reservationer

Lars Tobisson har reserverat sig mot att Riksbanken skulle kunna få huvudansvaret för makrofinansiell stabilitet. Erik Åsbrink delar inte övriga ledamöters positiva syn på de nya yrkesprogrammen på gymnasiet, eftersom de inte ger högskolebehörighet.

Ytterligare information

Rapporten *Svensk finanspolitik* lämnas till regeringen idag. Finanspolitiska rådet består av Lars Calmfors (ordförande), Torben Andersen (vice ordförande), Michael Bergman, Laura Hartman, Lars Jonung, Helena Svaleryd, Lars Tobisson och Erik Åsbrink.

Kontakt

Vill du veta mer, kontakta ordförande Lars Calmfors (tel. 076-135 58 14); ledamot Laura Hartman (tel. 0730-33 79 33); ledamot Helena Svaleryd (tel. 070-746 49 28) eller utredningsekonom Eva Oscarsson (tel. 0730-72 37 49).

*Finanspolitiska rådet ska följa upp hur finanspolitiken förhåller sig till sina grundläggande mål om långsiktigt hållbara offentliga finanser, överskottsålet och utgiftstaket samt till konjunkturutvecklingen. Rådet ska även bedöma om utvecklingen ligger i linje med långsiktigt uthållig tillväxt och långsiktigt hållbar sysselsättning. Det är också rådets uppgift att granska tydligheten i de ekonomiska propositionerna samt kvaliteten i de underlag som regeringen baserar sina bedömningar på. Rådets rapport *Svensk finanspolitik* lämnas till regeringen en gång per år. Rapporten utgör ett underlag bl a för riksdagens granskning av regeringens politik.*